CÁTEDRA LIBRE · UNIVERSIDAD LIBERTÉ

Mugikorrak kartzeletan: gaurko erronkak. Telma Verónica Vargasen klasea enClave Libre-n

Cooperativa Liberté · 13 de azaroa de 2026 · Cooperativa Liberté

Pandemiaren aurretik, mugikor bat edukitzea diziplina-falta zen, eta epaitegiek bi modu kontrajartzetan ebazten zuten. Gaur hamar lege-proiektu daude berriz ere mugatzeko. Telma Verónica Vargas abokatuak azaldu zuen nola iritsi garen honaino eta zer aurkitu zuen delitu gehiago izan ziren neurtu zuenean; Juan Galarreta epaileak eta entzuten zeuden kartzelan zeuden pertsonek euren esperientziatik erantzun zuten. Klase osoa, idatzita.

Azaroaren 13an, ostiralez, Batángo 15. zenbakiko Zigor Unitateko Punto de Paz aretoan eta Zoomen, **Universidad Liberté**-k eta **Cooperativa Liberté**-k, Víctimas por la Paz Elkarte Zibilaren babesarekin, **enClave Libre** berri bat egin zuten. Gaia irekita dagoen galdera bat izan zen: zer egin behar dugu kartzeletako mugikorrekin? Aurrez aurre azaldu zuen **Telma Verónica Vargas** abokatuak; **Juan Galarreta** exekuzio-epaileak itzulera egin zuen; eta aretotik eta zigor-unitate askotatik hitz egin zuten mugikorra ikasteko eta seme-alabekin hitz egiteko erabiltzen duten kartzelan dauden pertsonek. Bi ordu eta sei minutu iraun zuen.

> ERREDAKZIOAREN OHARRA
>
> Katedra hau klasearen transkripzio automatikotik, azpitituluetatik eta Vargasen diapositiba eta ikerketa-lanetatik dator, eta horiek izen propioak eta zifrak desitxuratzen dituzte; grafia zuzenarekin idatzi ditugu. « » artean doana hitz egin zuenaren hitza da, ahozko zalantzak garbituta. Gainerakoa esandakoaren kontakizuna da, bakoitzaren egiletzarekin. Miaketen eta lege-proiektuen zenbakiak klasean esandakoak dira; ez ditugu jatorrizko txostenekin egiaztatu.

«Sarean egon»: zergatik den mugikorra dei bat baino

gehiago

Jardunaldia Batándik esatariaren aurkezpenarekin eta **Diana Márquez**-en agurrekin hasi zen; Cooperativa Libertéko Administrazio Kontseiluko idazkaria da, Argentinako Justizia Berrezarlearen Elkartea (SAJuR) zuzentzen du eta Víctimas por la Paz Elkarte Zibilaren titularra da. Zoomen parte hartu zuen **Ricardo Augman**-ek, Cooperativa Libertéko diruzainak, psikologoak eta komunitateko osasun mentalean espezializatutako ikertzaileak. Augmanek Juan Carlos Vesulla gogoratu zuen, Zigor Erakunde Ordezkaritza Nazionaleko Marcos de Paz programako laguntzailea, aste hartan hil zena. Gero gaiaren tonua markatu zuen: mugikorra ez da komunikazioa bakarrik.

> *«Aspaldidanik daude gailuak kartzeletan, baina aldea egiten duena gailuak sarean egotea da. Eta komunitate bat sarean jartzen den bakoitzean oso indartsu bihurtzen da eta, jakina, fantasia handiak pizten ditu.»*
>
> — **Ricardo Augman**, Cooperativa Libertéko diruzaina

Márquezek, Vargas gonbidatu zuenak, azaldu zuen zergatik egiten dituen Universidad Liberték enClaveak: pertsona aditua gaia lasai garatzeko denbora ematen dion formatua da, eta horrek beste guztiei aldi berean pentsatzen joatea ahalbidetzen die. Gero Vargasek deialdia eskertu zuen, espazioak epaigintzan, soziologian, kriminologian eta zigor zuzenbidean dihardutenak biltzen dituela nabarmendu zuen, eta hitz egiten ari zen bitartean jada gertatzen ari zen zerbait kontatu zuen: La Plata Unibertsitate Nazionaleko litigazio-tailerreko bere ikasle eta ikasle ohi batzuk zigor-unitateetatik konektatuta zeuden, eta mugikor bati esker zeuden.

Mapa: Nazioa, probintzia eta zigorraren exekuzioa

Vargasek klasea bi denboratan antolatzea proposatu zuen, mugikorrak pandemiaren aurretik eta ondoren, eta Buenos Aireseko probintziara mugatu zen. Lehenik mapa arauemailea osatu zuen. Konstituzioak eskumenak banatzen ditu: probintziek Zigor Kodea Nazioari eskuordetu zieten eta euren prozedura-kodeak eta zigorraren exekuzioko legeak gorde zituzten. Hortik batera bizi dira 24.660 lege nazionala eta 1999ko 12.256 lege bonaerensea. 1998an indarrean sartu zen Buenos Aireseko Prozedura Kodearekin, erabaki bat hartu zen: exekuzio-fasea judizializatzea. **Exekuzio-epailea** sortu zen, aske uzte aurreratuari buruzko intzidenteak ebazten dituena eta apelazioan diziplina-zehapenak berrikusten dituena.

12.256 legeak kartzelan dauden pertsonek kanpoko munduarekin komunikatzeko duten eskubidea aitortzen du (bisitak, irakurketa, hezkuntza, lana, aisialdia) eta zertarako den argitzen du: irtetean gizarteratze hobea lortzea. Eta faltak arin,

ertain eta larri sailkatzen ditu. Mugikorrentzat bi zeuden garrantzitsu: «ezkutuko kontaktuak mantentzea edo mantentzen saiatzea» falta ertaina eta kontrolak saihestuz elementuak sartzearen falta larriak.

Pandemiaren aurretik: falta ala eskubide?

Arauak ez zuen «mugikor» esaten. Eta hor, azaldu zuen Vargasek, epaitegiak bi jarreratan banatzen ziren. Lehenengoa, **interpretazio-malgutasunarena**: norbaitek ezkutuko komunikazioa egiten badu, legeak ez du mugikorra aipatu behar, ez baitu hori egiteko beste modurik; beraz, zehapena berretsi egiten zen. Bigarrenak zigor-boterea murrizten duten printzipioak aplikatzen zituen: **zehaztasun handieneko printzipioa** (arauak esaten ez badu, epaitzen duenak ezin du jokabidea gehitu) eta pertsonaren kalterako **analogiaren debekua**. Bigarren jarrera horrekin zehapena baliogabetzen zen.

Funtsezko eztabaida bat ere bazegoen, **kaltegarritasunarena**. Arriskutsutasunaren irizpideak esaten zuen mugikorrak ihesa, elementu arriskutsuak sartzea edo kanpoko lagunekin delitu egiten jarraitzea errazten zuela. Beste aldean, Vargasek **Mario Juliano** aipatu zuen, Necocheako epailea, hila, Libertéren betiko aita-ordea, 2013an jada absurduaren logikarekin erantzun zuena. Diapositiban proiektatu zuena:

> *«Kontzeptu generiko eta zehaztugabeak (ezkutuko komunikazioak) errieta egiteko erabiltzeak hausturak eragiten ditu sistema logikoan. Izan ere, xede berarekin […] pabilioi bakoitzean dauden telefono-lerro finkoak ezabatu beharko lirateke […], korrespondentzia pribatua eta bisita orokorrak zein intimoak debekatu beharko lirateke edo isiltasun nahitaezkoa ezarri beharko litzateke atxilotuen arteko elkarrizketak saihesteko.»*
>
> — **Mario Juliano**, Necocheako epailea, klasean aipatua (Necocheako 1. zenbakiko T.O.C., 2013/12/23)

Mugikor bat edukitzea arriskutsua balitz, laburbildu zuen Vargasek, guztiei kendu beharko litzaieke, barruan zein kanpoan. Eta kartzelan egoteak ez ditu berdintasuna ez pertsona izatearen egoera indargabetzen.

Pandemia: bisitarik gabe, eta Batángo habeas corpusa

297/2020 dekretuak 2020ko martxoaren 20tik aurrera nahitaezko isolamendua ezarri zuen, eta ez zuen bereizten aske zeudenen eta kartzelan zeudenen artean. Ondorioak berehalakoak izan ziren: familiek ezin izan zuten bisitatu eta aldi baterako irteerak edo erdi-atxiloketa zuten pertsonek ezin izan zuten irten. Lehenik erreklamazio indibidualak izan ziren, defendatzaileen bidez; gero giza eskubideen erakundeak batu ziren, Memoriaren Probintzia Batzordea esaterako,

eta eskaerak kolektibo bihurtu ziren. Txandako epaileak ebazten zituen, beraz irizpideak aldatu egiten ziren departamendu judizialaren arabera.

Vargasek lurraldera ekarri zuen kasua **Memoriaren Probintzia Batzordeak Batángo Zigor Konplexuagatik aurkeztutako habeas corpus kolektiboa** izan zen, Galarreta epaileak 2020ko martxoaren 27an ebatzi zuena, ostiral hartan aretoan zegoena. Haren oinarriak: kartzelak askatasunarena baino beste eskubiderik ez duela kentzen (Auzitegi Gorenak «Dessy» kasuan esan zuen bezala); legezkotasun-printzipioak zigorraren exekuzioan ere balio duela; eta, beraz, mugikorraren erabilera **jokabide atipikoa** dela. Amerikaz Bitarteko Auzitegia ere aipatu zuen (Almonacid Arellano vs. Txile): Estatuak ez ditu soilik eskubide bat oztopatzen duten arauak kendu behar, praktikak ere bai. Eta mugikorra, azaldu zuen, zaurgarritasun-egoeran dauden pertsonen babes bereizian ere sartzen zen. Ebazpenak erabilera baimendu zuen eta konplexuaren buruzagitzari eta zuzendaritzari agindu zien protokolo bat egon arte.

Hiru egun geroago: Kasazioa eta Buenos Aireseko protokoloa

Hiru egun beranduago besterik ez, probintziako Zigor Kasazio Auzitegiak (II. Gela, 100.145 auzia, «Detenidos alojados en la U.P. n.° 9 de La Plata s/ hábeas corpus colectivo») zentzu berean ebatzi zuen, **Víctor Violini** doktorearen botoarekin, Galarretaren argudioak berreskuratu zituena:

> *«Askatasun-gabetzeak ez dakar —eta ezin du ekarri— oinarrizko beste eskubide batzuk murriztea, hala nola elikadurari, osasunari, hezkuntzari, laguntzari eta senide-loturak mantentzeari dagozkionak.»*
>
> — **Víctor Violini doktorearen botoa**, diapositiban aipatua

Kasazioak Justizia Ministerioari **protokolo** bat agindu zion, oraindik indarrean dagoena. Vargasek laburbildu zuen: hiru helburu ditu (senideekin eta maiteekin harremana, hezkuntza- eta kultura-garapena, eta egoera prozesalaren inguruko informaziorako sarbidea); mugikorra bizitoki-lekuan bakarrik erabiltzen da, edozein ordutan, memoria kendu ezinekin, sare sozialik gabe (WhatsApp bakarrik). Eta gaur eztabaidan begiratzen ari ez den zerbait dakar, esan zuen: sare sozialen edo gailu elektronikoen bidez delituak egin dituztenentzat, Ministerioak erabilera arautu edo kendu ere egin dezake. Ez da kontrolik gabeko erabilera.

2021eko galdera: delitu gehiago egin ziren?

Vargasek kontatu zuen bere ikerketa Mar del Plata Unibertsitate Nazionaleko

Zigor Zuzenbideko espezializazioan sortu zela, Kriminologia irakasgaian, 2021eko ekainean. Lanak *«¡Cuidado, tiene un celular!»* («Kontuz, mugikorra dauka!») du izena eta haren galdera bakarra zen: pandemian emandako baimenak mugikorrekin egindako delituak ugaritu ote zituen. Azaldu zuen nola mugatu zuen bakarrik egin ahal izateko: kondenatutako eta prozesatutako helduak, adingabeen zigor-araubiderik gabe; Mar del Plata Departamendu Judiziala eta Batán Konplexua bakarrik; foru federalik gabe; eta mugikor batekin egin daitezkeen lau delitu: groominga, mehatxuak, estortsioa eta iruzurra.

Lehenik estatistika ofizialetara jo zuen, Prokuradore Nagusiarenak eta Fiskaltza Nagusi Departamentalarenak. Diapositibek lau delituetarako bi aldiren zenbakiak erakusten dituzte (2019ko 20/3tik 25/6ra eta 2020ko tarte berekoak):

Delitua	**2019**	**2020**
Groominga (131. art.)	15	12
Mehatxu sinpleak eta astungarriak	1.383	776
Estortsioa (168. art.)	75	16
Iruzurra (172. art.)	225	157

Baina taula hark, argitu zuen, ia eskuak altxarazi zion oztopo bat zuen: **ez du uzten jakiten delitu horietatik zenbat egin ziren kartzelatik**. Fiskalei galdetu zien eta esan zioten jakiteko auzia auziz berrikusi beharko zela. Orduan galdera aldatu zuen: nola jakiten du Zigor Zerbitzuak delitu bat mugikor batekin egiten dela? Konplexuaren buruzagitzaren erantzuna: miaketa-agindu batez edo fiskalak larrialdian esku hartzen duelako. Orduan pandemiaren aurreko urte bateko miaketak eta pandemiaren lehen urtekoak zenbatu zituen. Emaitza:

- 2019/3/20tik 2020/3/19ra, **bat ere ez** miaketa.
- 2020/3/20tik 2021/3/20ra, **bi**: bat 23.737 legea hausteagatik, bestea estortsioagatik.

«Zenbaki hutsala», esan zuen: aldi horretan ez zen delitu-masibitaterik izan. Eta konplexuaren zuzendariari galdetu zion nola ikusten zuen elkarbizitza. Vargasek kontatu zuen hark erantzun zuela mugikorra **baketzean** elkartu zela: lehen merkatu beltza eta borrokak zeuden gailu bat nork zuen eta nork lapurtzen zion, eta borroka haiek zehapenetan bukatzen ziren. Gehitu zuen, zuzendariaren arabera, mugikorrak pertsona batzuei lehen eta bigarren hezkuntza amaitzea ahalbidetu ziela, eta baita euren kultu ebanjelikoa praktikatzea ere.

Gaur: hamar proiektu eta hiru ardatz

Bost urte geroago, eztabaida itzuli da. Memoriaren Probintzia Batzordearen txosten baten arabera, **hamar lege-proiektu** daude kartzeletako mugikorrak arautu edo mugatzeko; Vargasek zazpi aztertu ahal izan zituen. Giza eskubideen **progresibotasun**-printzipioarekin (atzera ez egin) eta hiru ardatzetatik begiratzea proposatu zuen:

- **Ordenamendu juridikoa.** Zazpietatik bik bakarrik indargabetzen dute protokoloa. Baina protokoloa ez zen lege batetik sortu, Kasazioaren epai batetik baizik, zeinak haren diseinua Zigor Zerbitzuari agindu zion. Haren galdera, irekita utzi zuena: indargabetu eta probintziako Kongresutik pasatu behar da, ala Zerbitzuak betekizun berriak ezarri ahal izango lituzke?
- **Iter criminis** (delituranzko bidea). Proiektu batzuek mugikorra ez ezik txipa, routerra eta erlazionatutako edozein gailu ere debekatzen dituzte. Horrek mugikorrak baimendu zirenean amaitutako eztabaida bat berriz irekiko luke: txip bat edukitzea egintza prestatzailea den ala exekuzioaren hasiera den. Vargasek ohartarazi zuen auzitan jartzeari utzi zitzaizkion gaietan auzitegi-eztabaiden «inflazioa» eragin zezakeela.
- **Araubide progresiboa.** Proiektu batek txip bat edo router bat edukitzea **falta larri** bihurtzen du, eta exekuzio-epaileari betebeharra ezartzen dio hura kontuan hartzeko araubide irekia, askatasun lagundua edo aldi baterako irteera aztertzean. Legeak jada zenbait erakunde ukatu dizkienei oso gutxi geratzen zaizkie; falta horrekin gutxiago geratuko litzaizkieke.

> *«Ez dugu datu estatistikorik mugikorren erabilerak delituen gehikuntza handiagoa dakarren ondorioztatzeko.»*
>
> — **Telma Verónica Vargas**, lege-proiektuen argudioei buruz

Vargasek argitu zuen ez zaiola dena gaizki iruditzen: proposamen «arrazionalagoak» daude, adibidez, groomingagatik behin betiko kondena dutenei bakarrik mugikorra debekatzea, delitu horretara mugatutako prebentzio berezia.

Erabilera onak: ikastea, eta seme-alabekin hitz egitea

Hitza eman aurretik, Vargasek eskatu zuen eztabaida adibide txarretan bakarrik ez gelditzeko. **Lino** aurkeztu zuen, bere ikasle ohia: kartzelan zegoela litigazio eta epaimahaiko judizioaren tailerra hiru urtez jarraian egin zuen eta gaur baldintzapeko askatasunean dago. Azaldu zuen mugikorra zertarako den ikasten duenarentzat: askotan ez dago paperezko materialik, eta karrerako irakasle guztiak unitatera joaten ez badira, ikasleak libre aurkeztu behar du azterketa, eta libre aurkezteak gaur ia inoiz baimentzen ez den lekualdaketa eskatzen du.

Tailerreko lehen urtean, kontatu zuen, Lino zen konektatuta zegoen bakarra; bigarrenean, haren mugikorraren bidez hiru pertsona gehiago konektatzen ziren. «Irakasle gisa lorpenetako bat da», esan zuen: zigor-unitateetara teknologiarekin iristea.

Juan Galarreta epailearen itzulera

Galarretak Vargasi eskerrak emanez hasi zen, mugikorraren erabilerak zer esan nahi izan duen ikuspegi osoa emateagatik. Mario Juliano gogoratu zuen, «disruptibo» deitu zuena, eta 2010eko esperientzia bat kontatu zuen: San Juanen zigor-exekuzioko epaile eta funtzionarioen kongresu batean, Julianok galdetu zuen zer gertatuko litzatekeen, arriskutsutasunaren logika berberarekin, delitu gehienak egiten diren kanpoan mugikorra kenduko balitz. «Logika irrazional hori da gainditu behar duguna», laburbildu zuen Galarretak. Eta argi esan zuen zein ez den erantzuna:

> *«Erantzuna ez da eskubideak ezabatzea izan behar, horrek magikoki delituak saihestuko edo prebenituko balitu bezala.»*
>
> — **Juan Galarreta**, exekuzio-epailea

Bi datu ekarri zituen. Bata, Memoriaren Probintzia Batzordearen txosten bat, Vargasen metodologia 2025eko martxoaren eta 2026ko martxoaren artean jarraitu zuena: mugikorrei lotutako **306 miaketa** probintziako 64.000 edo 65.000 pertsona inguruko kartzelan dauden biztanleriarekin. Bestea, kontrola eta protokoloa daudenetik unitateetako barruko delituak murriztu direla eta ikertzeko aukera hobetu dela, mugikor erregistratu batekin ikertzen duenak azkar identifikatzen baititu parte hartu dutenak. Eta mugikorrak hiru gauza bermatzen dituela plazaratu zuen: senideekiko harremana (Amerikaz Bitarteko Auzitegiak Argentina kondenatzean jada adierazi zuena, gogoratu zuen), hezkuntzarekin eta kulturarekin harremana, eta defentsarekin harremana. Azken honi buruz kontatu zuen defendatzaile batzuek baimendu izana leporatzen dietela «orain egunero deitzen didatelako», eta erantzuten diela arreta-egun bat jar dezatela eta kudeatu, baina horrek ezin duela aholku juridikoa behar duenaren kaltetan joan.

Eskaera batekin amaitu zuen: kartzelan dauden pertsonek euren iritzia eman dezatela, epaileek, abokatuek, legegileek eta Exekutiboaren agintariek behar duten ekarpena baita, protokoloak jarraitu zein maila handiagoko arau batek arautu.

Ekarpenen txanda

Aretotik eta zigor-unitate askotatik erantzun zuten pertsonek. Hau da esan zutena:

- **Cristian**-ek, aretotik, asimetria bat adierazi zuen: iruzur bat kartzelatik egiten denean «zerua jotzen dute» eta kalean egiten denean delitu bat gehiago da, kanpoan askoz gehiago egiten diren arren. Arautzea eta kontrolatzea eskatu zuen, ez kentzea. Kontatu zuen ez zuela inoiz kartzelarik zapaldu eta, iritsi aurretik, entzuna zuela mugikorrak borrokak «lautu» zituela; orain ikusi du: jada ez dira aspertuta borrokatzen, jendeak pelikula bat ikusten du edo familiarekin hitz egiten du.
- **Xavier «Pampa» Aguirreal**-ek, Cooperativa Libertéko presidenteak, kontrola jada badagoela proposatu zuen: mugikorra bisitaren bidez erregistratuta sartzen da, eta mugikor guztiek sarreran IMEIa erregistratuta dutela bermatzen bada, norbaitek delitu bat egiten badu erraza da arrastaka jarraitzea. Zailtzen duena mugikor klandestinoak dira, bisitatik sartzen ez direnak. Eta bere pasarte bat kontatu zuen. 2023ko azaroaren 28an, 10:00etan, Liberté TV Públicanen agertu zen erreinzidentzia zeroaren txostena kontatzen; arratsalde hartan bertan, haren kontakizunaren arabera, Zigor Zerbitzuko batzorde batek zehapena ezarri zuen «TV Públicarekin konexio klandestinoengatik» eta 20 ordenagailu eta segurtasun-kamerak konfiskatu zituen. Exekuzio-epaitegiak zehapena berretsi zuen, baina Ganberak baliogabetu egin zuen mugikorra protokoloaren barruan erabili zelako. Ekipoak, esan zuen, ez ziren erabat itzuli: hamar bat ordenagailu eta kamerak falta dira.
- **Esteban**-ek, La Plata Unibertsitate Nazionaleko Zuzenbideko bigarren urteko ikasleak, Olmoseko 1. Unitatetik konektatuta, kontatu zuen ia sei urte daramatzala atxilotuta eta karrerako lehen urtea Zoomen egin zuela. Egunero ikusten dituela adierazi zuen egunero euren seme-alabekin hitz egiten duten pertsonak, eta mugikorrari indarkeria jaitsi izana aitortzen diola. «Muturrekoa» dela kalifikatu zuen txip batek askatasun-erakunde batera iristea eragoztea. Eta eskatu zuen mugikorrarekin delitu bat egin zuenak ez izateko modua bilatzea, «baina ez atxilotuta gauden 64.000 pertsonek». Xavier «Pampa» Aguirreal-ek, Cooperativa Libertéko presidenteak, epai bat iradoki zuen, txatean utzi zuena, kultura- eta hezkuntza-helburuekin komunikatzeko eskubideari buruzkoa: kasu horretan ez dago inori baimenik eskatu beharrik.
- **Lino**-k gonbidapena eskertu zuen eta ikasketaz hitz egin zuen irtenbide gisa: lehen eta bigarren hezkuntza eta unibertsitatea gatibutasun-testuinguruan egin zituen, hamahiru urtez egon zen atxilotuta eta zortzi hilabete geratzen

zaizkio kondenaren. «Ikasi», esan zuen, «aurrera ateratzeko funtsezko tresna delako», eta horrekin seme-alabak eta familia animatzeko.

- **Rodríguez**-ek, Vargasen 2025eko ikasle ohiak eta gaur 26. Unitatean egon ondoren etxeko espetxealdian dagoenak, justiziak lege bat onartu aurretik esku hartzea proposatu zuen, 27.375 legearekin gertatutakoa saihesteko: onurak murriztu zituen eta departamendu judizialen artean kontrako erabakiak sortu zituen, Auzitegi Gorenak zehaztu behar izan zuen arte. Mugikorra unibertsitate-komunitaterako bakarrik ez pentsatzeko eskatu zuen ere: lehen hezkuntza egiten duenak edo lan egiten duenak ere senideekiko harremana behar du.

Vargasen erantzuna eta konbentzionaltasun-kontrola

Vargasek bi gauza berreskuratu zituen. Tailer birtualetik: ikastaroaren amaieran ahozko judizioaren simulakro bat egiten da, eta abokatutza-karrera zehatza ez izan arren, kartzelan dauden pertsonei balio die delitu-figura bakoitza zergatik dagoen ulertzeko eta ingurune askeko pertsonekin partekatzeko. Eta «500 dei egin ziren» motako baieztapenetatik: horrek ez du esan nahi 500 pertsona deitzen ari zirenik; bat edo bi izan daitezke. Azterketa juridikoa, esan zuen, beste bat da: gertaera horrek pertsona horren zigorraren erabaki judizialean eragina du, baina ez da estatistika.

Galarretak konbentzionaltasun-kontrolari buruzko azalpen bat gehitu zuen. Legeak Kongresuak ematen ditu, baina Botere Judizialak azken instantzian kontrolatzen du Konstituzioa errespetatzen dutela, eta kontrol hori kasu zehatz batean egin ohi da; ez da beharrezkoa alderdiek eskatzea. «Almonacid Arellano»-tik aurrera eskualdeko epaile guztiak dira, esan zuen, Amerikako Konbentzioko epaileak. Eta «Gelman vs. Uruguai» kasutik, Amerikaz Bitarteko Auzitegiak argitu zuen kontrol hori ez dela epaileena bakarrik: Botere Exekutiboak eta Legegileak ere berrikusi behar dute, egintza bat eman aurretik, Konstituzioarekin edo Konbentzioarekin kontraesanean ez dagoela. Adibide gisa Zigor Zerbitzuaren buruzagitzaren ebazpen bat jarri zuen diziplina-prozedurari buruz.

Txatak idatzi zuena

Zoomen, txata agurrez bete zen La Riojatik, Chacotik, Corrientesetik, Entre Ríostik, Tucumanetik, Florencio Varelatik, Castelartik eta Uruguaitik, eta 1., 24., 25. eta 43. unitateetatik. Hasieran audio-arazoak izan ziren eta geroago konexio bat erori zen. Vargasek mezu batzuk irakurri zituen amaitu aurretik. Analía Acevedok gogoratu zuen, defendatzaile partikularrak dituztenentzat, mugikorrak defentsa espedientearen argazkiekin antolatzea ahalbidetzen diela. Beste pertsona batek idatzi zuen teknologiari esker gaur lotura juridikoko eta

kudeaketa administratiboko agente gisa lan egiten duela. Norbaitek kontatu zuen SPFn «mugikorrak zerbitzuko berekoek sartzen dituztela eta saltzen ere dizutela». Eta Uruguaiko partaide batek azaldu zuen han mugikorra debekatuta dagoela, bere jokabideagatik baratzean edo lorezaintzan lan egitera ateratzen denarentzat izan ezik.

Amaiera: zergatik diren enClaveak aurrez aurrekoak

Jardunaldia Libertéren izenean itxi zuenak Vargasi, epaileari eta Márquezi eskerrak eman zizkien eta azaldu zuen nondik datozen enClaveak. Liberték diplomaturak, laborategiak eta Zoomen ematen diren beste prestakuntza batzuk ditu, baina, kontatu zuen, egun batean galdetu zioten euren buruari zergatik egiten diren hitzaldiak Mar del Plata Unibertsitatean edo Abokatuen Elkargoan, haiek joan ezin diren lekuetan. Hortik enClavea: pertsona aditua aretora etortzea. Haren borondatearen, denboraren eta gogoaren araberakoa da.

> *«Gu gaur hemen hitzaldi hau aurrez aurre ikusten ari gara eta ez Zoomen. Hori da enClavearen helburua.»*
>
> — enClavearen amaieran, Libertéren izenean

Vargasek, barrez, litigazioarekin eta epaimahaiko judizioarekin itzultzea eskaini zuen. Grabatuta geratu zen.

NORK EMAN ZUEN KLASEA

Telma Verónica Vargas La Plata Unibertsitate Nazionaleko abokatua da, Zigor Zuzenbidean espezialista eta Mar del Plata Unibertsitate Nazionaleko Zigor Prozesu Zuzenbidean diplomaduna, eta UNLPko Zigor Litigazio eta Epaimahaiko Judizioaren Behatokiko irakasle kidea. Esan zuen 2021eko bere lana argitaratuta dagoela eta Diana Márquezi uzten ziola partekatzeko.

NORK LAGUNDU ZUEN

Universidad Libertéren aldetik: **Diana Márquez**, Cooperativa Libertéko Administrazio Kontseiluko idazkaria; exekuzio-epailea **Juan Galarreta**; **Analía Acevedo**, Gizarteratzerako Boluntariotzaren koordinatzailea; eta **Ricardo Augman**, Cooperativa Libertéko diruzaina, Zoomen. enClavea grabatuta geratu zen: youtu.be/MnfuOlMymY0.

CÓMO CITAR

Cooperativa Liberté. (2026). Mugikorrak kartzeletan: gaurko erronkak. Telma Verónica Vargasen klasea enClave Libre-n. Cátedra Libre, Universidad Liberté. https://cooperativaliberte.coop/eu/noticias/catedra-libre-celulares-en-carceles-desafios-actuales

Cátedra Libre publica la versión escrita y completa de las clases de la Universidad Liberté, abierta a toda la comunidad. Versión online: https://cooperativaliberte.coop/eu/noticias/catedra-libre-celulares-en-carceles-desafios-actuales